

"İnsanın kemalat-ı insaniyeye sevk edilmesinden" ve "Nefsi gemlemekle bağlamak, ruhu kemalata kamçılama ile serbest bırakmanın şe'ninin saadet-i dareyn" olduğundan bahsediliyor. Kemale ermeyi ve iki dünya saadetine nail olmayı nasıl anlamalıyız?

Kemal; noksanlığın zıddıdır. **İmansızlık** en büyük bir noksanlık, iman ve marifet ise en büyük bir kemaldir. **Bilgisizlik** bir noksanlık ve kusur, **ilim** ise bir kemaldir.

Aynı şekilde, kibir noksanlıktır, tevazu "kemal", hayasızlık noksanlıktır, edep ve haya "kemal"; zulüm noksanlıktır adalet "kemal".

"Evet, her hakiki hasenat gibi cesaretin dahi menbaı imandır."(1)

ifadesinin açtığı ufukta nice güzellikler görürüz. Bunların hepsi kemaldir. Bunlardan mahrum olmak ve zıtlarıyla boyanmak ise birer noksanlıktır. İşte Kur'an bütün bu kemal sıfatlara insanları sevk eder.

"Evet hakiki terakki ise; insana verilen kalb, sır, ruh, akıl hatta hayal ve saire kuvvelerin, hayat-ı ebediyeye yüzlerini çevirerek, her biri kendine lâıyk hususî bir vazife-i ubudiyet ile meşgul olmaktadır."(2)

Kur'an nurundan mahrum görüşlerin ve sistemlerin kemal anlayışları çok sönük ve sınırlıdır. Dünyanın bütün kemallerinin ahiretteki kemal tecellileri yanında gölge gibi zayıf kalacağı düşünülürse, felsefe yolunda gidenlerin sonu ebedi bir hüsrana ve asıllar âleminde mahrumiyettir.

Kaldı ki, Kur'an şakirtleri de kalp ve ruhlarını kemale erdirmeye yanında dünyanın meşru zevklerinden, mevki ve makamlarından, servet ve devletlerinden de faydalanırlar. Ama çok iyi bilirler ki, bütün bu kemaller rüya âleminde mazhar olunan ihsanlara benzer.

Gerçek saadet ve kemal ise,

“Ahiret daha hayırlı ve daha devamlıdır.” (A’la Sûresi, 87/17)

ayet-i kerimesinde ve

“İnsanlar uykudadırlar, ölünce uyanırlar.”

hadis-i şerifiyle haber verilen ahiret âlemindedir.

Bilindiği gibi, her türlü terakki iki temele dayanır: **Menfaati celp ve mazarratı def.**

Yani, insan bir taraftan kazancını artırmaya çalışırken, öte yandan da kaybetmenin tedbirlerini almalıdır.

Üstadımız, **“her zaman def’i şerrin celb-i nef’a racih olduğunu,”** yani şerleri gidermenin, hayır elde etmekten daha önce geldiğini kaydeder. Önce engeller ortadan kaldırılacak sonra yol alınacaktır.

Soruda geçen cümlede de bunu açıkça görüyoruz. Bir menzile ulaşmak için atına binen kişinin yapacağı ilk iş atını gemlemek, zapt altına almak, onun başka yönlere gitmesini engellemektir. Bundan sonra atını kamçulamaya ve süratle koşturmaya sıra gelir.

Bir risalede **“nefsin insana binmesi yerine onun bir merkûbu (bineği) olarak insanı maksudu olan menzile götürmesi”** gerektiği ders verilir.

Kur’an-ı Kerim’de Yûsuf aleyhisselamın dilinden bize çok önemli bir mesaj verilmektedir:

“Ben nefsimi temize çıkarmıyorum. Çünkü, nefis şiddetle kötülüğü emreder.” (Yûsuf, 12/53)

İşte kötülüğü emreden bu nefsi gemlemekle bağlamak, onun yanlış yöne gitmesini engellemek insanın manevî terakkisinin ilk adımı ve ön şartıdır. Ticari hayatımızdan bir örnek verecek olursak, bir tüccarın ilk işi kendi nefesine haram kazanç yollarını kapatması, o nefse **“zengin olacaksın ama, faize, ihtikâra, yalana, aldatmaya girmemek şartıyla”** diyerek yasak bölgeleri ve vazgeçilmez doğruları iyice

---

belletmesidir. Bunu başaran tüccar, nefsini gemlemiş demektir.

Bundan sonra sıra, meşru kazanç için çalışmaya, gerekli sebeplere müracaat etmeye ve bu yolda olanca gücüyle çalışmaya gelir.

Manevî ticaret ve zenginlik de buna benzer. Bu konuda bütün manevîyat büyüklerinin takip ettikleri şaşmaz bir sıra vardır. Manen terakki etmek isteyenler için bu sıraya aynen uymak vazgeçilemez bir şarttır. Şöyle ki;

- Önce bütün haramlar terk edilecektir.

- Sonra bütün şüphelilerden vazgeçilecektir.

- En sonunda da helal kazancını mümkün olduğu kadar az tüketme, çok tasadduk etme yoluna girilecektir.

Yani, mal kazanılacak, ama meşru sahalarda da olsa, onu israf etmek, sadece nefsin hazları için ölçüsüzce harcamak yerine, muhtaçların imdadına koşulacak, onlara bol sadaka verilerek ahiret ticareti için önemli bir yatırım yapılacaktır.

Yıllar önce okuduğum, ama kaynağını kesin olarak hatırlayamadığım bir yazı vardı. Buyruluyordu ki:

“Allah’ın o seçkin kulları fenafillah makamına ererek Rablerine vasıl olduklarında, onlardan büyük kısmı o makamın zevkiyle kendilerinden geçerler ve ondan ayrılmak istemezler. Az bir kısmı ise yeniden insanların arasına dönmeyi tercih ederek derler ki: Biz bu nimetleri yalnız başımıza yemeyeceğiz”

Dört büyük esasından birisi **“şefkat”** olan Nur hizmetinde bu ikinci mana kemaliyle hâkimdir. Sadece kendi nefsinin kurtarmak değil, başkalarını da kurtarmaya çalışmak esastır. Nitekim, Yirmi İkinci Lem’a’da şöyle buyrulur:

“...Ve bilhassa ehl-i faziletin en mühim meşrebi, acz ve fakr ve tevazu ile hayat-ı içtimaiye-i beşeriyeye karışmak tarzındadır.”(3)

Dipnotla:

(1) bk. [Sözler, Üçüncü Söz.](#)

---

(2) bk. [a.g.e., Yirmi Üçüncü Söz, İkinci Mebhas.](#)

(3) bk. [Lem'alar, Yirmi İkinci Lem'a.](#)